

LEDČICKÉ NOVINY

listopad-prosinec 2016

Vážení a milí,

konec roku se nám neúprosně blíží, stejně jako čas očekávání – naplnění. Ten opravdový, vánoční, tu téměř klepe na dveře. Touto cestou děkuji za celoroční práci všem svým spolupracovníkům, zastupitelům, kolektivu zaměstnanců místní základní a mateřské školy, členům organizačních složek obce, všem spolkům a sdružením registrovaným i neregistrovaným, které působí na našem území. Ti všichni svou dobrovolnou prací přispívají k rozvoji naší obce, která se stává stále úpravnější. My, každodenní návštěvníci, to ani tak nevnímáme, ale z pohledu a ohlasů lidí, kteří obec navštěvují jen občas, je prý rozdíl značný.

To jaká naše obec bude, samozřejmě záleží na nás všech. Pomoci může opravdu každý. Třeba už jen tím, že před svou nemovitostí si uklidí, sebere povalující se papír nebo kelímek, který zde neukázněný občan pohodil a nečeká, až pracovníci obce, kterých je rok od roku méně a méně, to udělají. Nebudme lhostejní ani k tomu, když vidíme, že dochází k úmyslnému ničení obecního majetku, který mnozí považují za ničí. Tedy jako by nepatřil nikomu. Jeho oprava a obnova stojí peníze. Ten, kdo tyto hodnoty nectí, se nezastaví záhy ani před Vaším vlastnictvím. Je mnoho našich spoluobčanů, kteří nezištně své okolí upravují. Těm bych chtěla také poděkovat za jejich čas, který věnují této bohu libé činnosti, ač by jej mohli využít jinak. Je toho ještě spousta, co by každý z nás mohl vylepšit bez toho, aby to stálo nějaké finanční prostředky. V oblasti velkých projektů je to úkol pro obec a její zastupitele. Ti musejí hospodařit a zajistit finanční prostředky tak, aby se nám v obci žilo lépe. Ale dost už bilancování. Pro příští rok máme připraveno úkolů více než dost. Snad se nám povede, je alespoň z větší části realizovat. Vše samozřejmě bude záležet na tom, jak budeme úspěšní při získávání finančních příspěvků z dotačních programů.

Děkuji všem dobrovolníkům a dobrovolnicím, kteří se podíleli na přípravě, ale i na samotném průběhu letošního adventu. Vzhledem, k velikosti naší obce se domnívám, že jeho program byl docela obsáhlý a ve srovnání s některými městy, by zcela určitě obstál, i když podmínky jsou velmi odlišné. Tímto bych Vás ráda pozvala na poslední společné setkání, kterým bude zpívání koled o Štědrém večeru v kostele sv. Václava v Ledčicích od 21 hodin.

Závěrem bych Vám všem chtěla popřát krásné a požehnané Vánoce, abyste je mohli spokojeně prožít v kruhu svých blízkých, a do nadcházejícího nového roku přeji zdraví, štěstí a hodně úspěchů v osobním i pracovním životě.

Malá ledčická

kronika

Blahopřejeme

V listopadu a prosinci letošního roku narozeniny oslavili:

50 let Haněl Zdeněk čp. 45, 50 let Hodinka Vojtěch čp. 116, 55 let Sirová Dana čp. 159, 55 let Müller Miroslav čp. 93, 65 let Petráková Stanislava čp. 123, 65 let Mrzenová Alena čp. 152, 70 let Miler Josef čp. 202, 81 let Zárubová Blanka čp. 104, 81 let Hýblová Libuše čp. 153, 82 let Miler Václav čp. 96, 84 let Vobořil Jiří čp. 178, 89 let Bubeníčková Jaroslava čp. 208.

Všem oslavencům do dalších let přejeme hodně zdraví, klidu a pohody!

Diamantová svatba

V měsíci listopadu oslavili manželé Hýblovi čp. 153, 60 let společného života.

Srdečně gratulujeme a přejeme pevné zdraví!

Vítání občánků

Ve čtvrtek 17. listopadu tohoto roku rozšířili řady ledčických občanů Knotková Viktorie čp. 23, Poláková Nela čp. 102, Mach Dominik čp. 210.

Dětem přejeme do života jen to nejlepší!

Kulturní střípky

U Cinků to žije

Letošní ledčický Advent zažil opět několik premiér i tradičních událostí. Místní i přespolní návštěvníci se mohli zúčastnit už osmého **jarmarku**. Ten s vánoční tematikou byl v pořadí čtvrtý a nabízel mnohé výrobky, jež vznikly pod šikovnými rukama *Kumštovního klubu ledčických paní a dívek*, jako je drobná keramika, svícný, suché vazby, textilní zápichy, adventní věnce, bižuterie, magnetky, háčkové doplňky... Objevily se i práce lidových řemeslníků z poza humen (včetně ukázek tvorby), jako je paličkování, plstění, tkaní, zdobení perníčků a další. Jarmarku se v roli tradičních „prodejců“ prezentovaly i místní děti s výsledky svých kreativních činností.

V malém ledčickém muzeu podřípského venkova a vlastně i v dalších prostorách secesního statku U Cinků byla instalována **výstava historických betlémů**, která představuje unikátní papírové, vyřezávané, keramické, perníkové a další objekty. Větší část vystavených souborů pochází ze sbírky ledčického rodáka a člena činohry Národního divadla, Miroslava Krále, další pak zapůjčily Hana Ebrová, Kamila Hlavsová, Jana Jansová, Stanislava Petraková, Jiřina a Kateřina Michovské, nebo jsou dílem členek Kumštovního klubu ledčických paní a dívek.

Je tu vystaven a rozsvícen i keramický betlém – společné dílo KUKu - které naši obec svého času reprezentovalo na výstavě v pražské Kapli betlémské.

Velká část betlémů je vyrobena z reliéfního papíru potištěného litografickou technikou, jiné nesou pečlivý rukopis lidových řezbářů, či zastupují skládací nebo

vystřihovací reklamní betlémy z první republiky. Výrazné místo na výstavě měl i **Ledčický betlém**, který vznikl právě letos a jehož autorkou je zdejší rodačka, absolventka prestižní výtvarné školy Václava Hollara v Praze, Veronika Kubáčová. Výtvarnice pojala svůj

betlém jako vzpomínku na rodnou obec se známými místy a lidmi, kteří vesnici charakterizují (příští rok chce pracovat na dalším rozšíření svého díla). V obrázcích se zrcadlí úcta k místní historii i současnosti, obdiv ke zdejší architektuře i láska k lidem. Ledčický betlém proto není jen „obyčejný“ předmět. Není to jenom „věc“, ale také kousek srdce a duše i část autorčina života. Jsou to hodiny přemýšlení, nápadů, fantazie, kreativity, čisté radosti, laskavosti, něhy a lásky ke všemu, co kreslí. S uznáním, úctou i pýchou

(Verunčiny maminky) smekám. Ledčický betlém nechala obec vytisknout, takže byl ke koupi na vánočním jarmarku a v současnosti si jej můžete zakoupit U Cinků.

Součástí adventních oslav je velmi zajímavá výstava **Dobrovíz v náruči památkové péče Včera, dnes a „kdyby“**, která vznikla pod patronací Národního památkového ústavu, jenž v ní mapuje svou příkladnou péči o nedalekou obec Dobrovíz. Protože tato prezentace měla velký ohlas na příklad v Třebízi a jinde, byla na nějaký čas instalována i ve velkém sále U Cinků, kde se také setkala s příznivým přijetím návštěvníků. Stále ještě máte možnost výstavu navštívit.

V sobotu 26. listopadu praskal sál U Cinků „ve švech“, neboť přesně po roce všem účastníkům přišlo zapívat známé hity z let šedesátých duo **Gentlemen's Agreement**, jinak tedy Dick Overdevest s Petrem Pukem. Úžasné lidsky i profesionálně odvedený koncert obou džentlmenů si zasloužil upřímný hlubokosklon a bouřlivý potlesk ledčického „diváctva“. V časech „blbých“ nálad a negativních zpráv s sebou pánové přinesli hodně příjemných okamžiků a svým (nejen) hudebním uměním zvedli ze židlí a rozezpívali všechny přítomné. Patří jim za to velký obdiv a uznání. Děkujeme.

Pro děti se uskutečnilo divadelní

představení s nádechem Vánoc nejen v Čechách, ale i po celém světě, jež neslo příznačný titul **Evelinko, Santa není Ježíšek**.

V pondělí 5. prosince se na ledčické návsi rozsvítil **vánoční strom** a už tradičně tu vystoupily místní děti se svým nastudováním pásma příběhů, písniček a tanečků. Nechyběl ani Podřipský žesťový kvintet s koledami. Samozřejmě, že dorazil i Mikuláš se svým doprovodem a košíky plnými dobrot. Po celou dobu slavnosti byla otevřena jízďárna pro děti, které se mohly povozit na poníku, oslíkovi či „opravdovém“ jezdeckém koni a prohlédnout živý betlém. Nechybělo ani tradiční občerstvení, takže klid, pohoda a spokojenost vládly celou ledčickou návsi a přilehlým okolím.

Velký ohlas měl také **zájezd do adventních Drážd'an**, kterého se zúčastnily více než čtyři desítky místních občanů (10. 12.). Součástí byla i komentovaná prohlídka významných městských míst, účast na zdejších vánočních trzích i nezbytné tradiční dobroty a nápoje.

V sobotu 17. 12. se v místním kostele svatého Václava rozeznala **Česká mše vánoční** Jakuba Jana Ryby v podání Ledčického příležitostného sboru a orchestru, tentokrát v obsazení s téměř sedmdesáti účinkujícími. Tento hudební symbol českých Vánoc také v letošním roce byl dech beroucím duchovním, kulturním a společenským zážitkem. Všichni jste srdečně zváni na společné **zpívání štedrovečerních koled**, na které se jistě všichni těšíme po celý rok. Tak přijďte „pobejt“... IP

Okénko knihovny

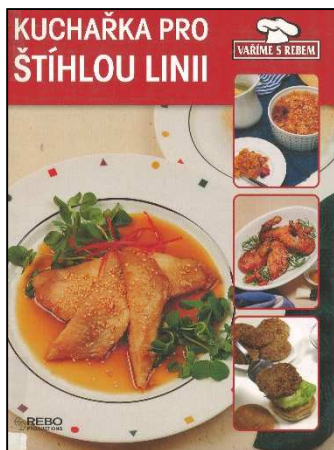
...Vánoční svátky jsme si v lágru bez tatínka nepřipouštěly, vždyť se ani nebylo na co těšit. Všechny dny byly stejné. Pouze neděle se dala poznat podle toho, že se nepracovalo.

Žila jsem ze dne na den. Jediné, co mne zajímalo, bylo, co budu dnes jíst, maximálně, jestli už zítra nepříjde balíček. Nesledovala jsem, jaký je den či měsíc. Nebyl důvod, stejně jsme nevěděly, kdy tomu všemu bude konec. A tak ani Vánoce nebyly jiné. Jen před plotem kantýny pro SS stál ozdobený stromek. Nebyl pro nás vězeňkyně. Moc blízko plotu ani k stromku se nemohlo. Po večerním apelu na Štědrý den jsme se s maminkou a Mílou aspoň na chvilku zpovzdálí dívaly a říkaly: „*Tatínku, my na tebe myslíme.*“...

Úryvek je z knihy jedné ze dvou posledních žijících lidických žen, které prošly koncentračním táborem Ravensbrück, devadesátileté Jaroslavy Skleničkové, nazvané **Vzpomínky mě stále tíží**. Lidická tragédie je v této její druhé publikaci (první se jmenuje Jako chlapce by mě zastřelili...) vykreslena v nových, zcela nečekaných souvislostech, nutících k úvahám, vedoucích k možná pro někoho nečekaným závěrům. Kniha je součástí fondu ledčické knihovny.

* * *

Co si budeme povídat, Vánoce i oslavy posledního dne starého roku se zpravidla nesou ve znamení pohádek a lukulských hodů. Možná se vám také stane, že s příchodem roku 2017 a „nástupem“ na váhu zjistíte, že ručička vyletěla pohříchu vysoko, že úzká sukně je ještě užší (možná se ovšem při praní srazila!), že pásek u kalhot se cvrkl a nestačí obejmut zakulacené břicho... Prostě, že jste přibrali, přiznejme si otevřeně.

Nezoufejte. V naší knihovně si s takovou drobnou lapálií snadno poradíme. Nemáme tu sice ani výživového poradce, ani jiného mudrce přes stravování, zato můžeme nabídnout **Kuchařku pro štíhlou linii**.

Takové rychlé kuře s brokolicí, gratinovaný květák, fazolovo-rajčatová směs a spousta dalších receptů, už podle lákavých obrázků navozují příjemnou chuť. A ta vůně!

Mimochodem, můžete si i zamlsat. Křupavý borůvkovo-jablečný koláč také vypadá dobře, stejně jako třeba jahodový křehký koláč s likérem. jv

Vánoční Senior klub

z ledčické mateřské školy, které si pod vedením paní učitelek připravily pásmo veselých vánočních básniček a písniček. Děti mile a s chutí předvedly skutečně kvalitní výkony, za něž byly odměněny zaslouženým potleskem.

Protože babičkám a dědečkům už se přeci jenom pohádky

nevyprávějí, byly po loňském úspěchu také letos přečteny dva „dospělácké“ příběhy, přijaté „posluchačstvem“ stejně laskavě, jako ty minulé. Což autorku přivedlo k myšlence, aby jejich rozsah rozšířila a pokusila se je v budoucnu poslat mezi čtenáře. Velmi zajímavé a podnětné bylo následující vystoupení ledčické knihovnice Jany Vrzalové, která poreferovala nejen o setkání četných potomků významných českých osobností při pražské „maxiautogramiádě“, ale také o chystané návštěvě jejího pořadatele Vráti Ebra v Ledčicích. Desítky přítomných si pak zazpívaly známé zlidovělé „hitovky“ za hudebního doprovodu harmonikáře Antonína Plicky. Všichni se krásně bavili, povídali si, vzpomínali a podupávali do rytmu. Zájemci si prohlédli zdejší malé muzeum, kam mnozí z nich v minulosti věnovali leckterý „exponát“. Ozývala se chvála a uznání všem, kdo setkání naplánovali i slova díky za úžasné domácí vánoční pečivo a zákusky, krásnou adventní výzdobu i za rychlou a příjemnou obsluhu. Nezbývá než věřit, že při další „akci“ Senior klubu se jeho řady ještě více rozrostou. Neboť je zřejmé, že podobná zastavení, ohlédnutí a společně strávené chvíle jsou (nejen) pro „dříve narozené“ spoluobčany nesmírně potřebné a nezbytné. Vítán bude každý, stejně jako jeho nové nápady a tipy pro budoucnost.

ip

Sonet č. 66

Znaven tím vším, já chci jen smrt a klid,
jen nevidět, jak žebra poutivec,
jak dme se pýchou pouhý parazit,
jak pokříví se každá dobrá věc,
jak trapně září pozlátka všech poct,
jak dívčí cudnost brutálně rve chťič,
jak lidskou slušnost korumpuje moc,

jak zchromlá vláda na nás bere bič,
jak umění je pořád služkou mocných,
jak blbost zpupně schopným poroučí,
jak prostá pravda je všem jenom pro smích,
jak zlo se dobru chechtá do očí.
Znaven tím vším, už chci být, lásko, v hrobě,
jen nemuset tím sbohem dát i tobě.

Pokud Vás oslovila aktuálnost básně a ptáte se, který mladý talentovaný autor dokázal tak přesně vyjádřit naši dobu, pak vězte, že to byl William Shakespeare a tento jeho sonet je starý 400 let. Letos (v dubnu) tomu byla právě ona zmíněná čtyři staletí, co největší světový dramatik všech dob zemřel. Jeho dílo se však stalo naší veřejnosti důvěrně známé až v druhé polovině devatenáctého století, kdy se začalo trvale usazovat v repertoáru českých (z počátku jen pražských) divadelních scén a v řadě ohledů přispělo i dobovým obrozeneckým náladám. České divadlo zůstávalo Shakespeareovi věrné i v následujících obdobích, a tak tento alžbětinský dramatik u nás nebyl nikdy považován za tvůrce, jehož náměty či jazyk by patřily „hluboké minulosti“. Naopak, k jeho nesmrtelnému dílu se stále vracejí statisíce diváků.

Jistě zajímavý přesun do českých luhů a hájů, v nichž vládne král s „typicky českým“ jménem (Polyxenes), znamená romantická Zimní pohádka. Těžko říci, co Shakespeara přimělo, aby děj lokalizoval do Čech a připsal jim navíc moře. Budme za to však rádi. Kouzlo nechtěného mají i slova o Čechách, pronesená v jednom z dialogů jistým námořníkem: „*Čeká nás smrť, a navíc v tomhle kraji prý se zdržuje mnoho neřádstva a hodně lidských šelem.*“ Však se darmo netraduje, že Shakespeare byl velký vizionář. V každé svojí literární práci nabídl k úvaze nějakou zajímavou otázku. V Hamletovi na příklad říká: „*Co je člověk, když žije jenom proto, aby spal a jedl? Nic víc než zvíře, nic víc.*“ A následně dodává: „*Ten, kdo nám dal tak velkou schopnost myslet, nazírat věci minulé i příští, zajisté nechtěl, aby božský rozum v nás zahrňoval a tlel.*“

A co plyne ze Shakespeareova sonetu uvedeného výše? Inu to, že pocit zmaru není nic nového pod sluncem. Že vládci nad věcmi veřejnými nikdy nemysleli pouze na veřejné blaho. A že málokdy bývá tak špatně, aby nemohlo být ještě hůř. Že lidé jsou - alespoň soudě podle velkého mistra - pořád stejní: v každé době prožívají krizi identity, kultury, vztahů, jsou v myšlenkách i činech nepoučitelní, a stále „dokola“ zažívají beznaděj, frustraci a pocit, že už je „toho“ nějak moc, že tohle už nemůžou zvládnout. A tak se snaží vykřičet svoji bezmoc... Jak historie mnohokrát ukázala, tento pocit – sdílí-li ho dostatečné množství lidí – předchází revolucím.

ŽIVOT nikdy není „ztracený případ“. Tak hlavu vzhůru, neztrácejme naději a nenechme se otrávit! Budme šťastni tam, kde jsme, milujme své blízké takové, jací jsou, a snažme se jeden každý z nás, aby byl ten dnešní svět v pořádku. Přeji nám všem pocit klidu, pohody a míru nejen ve chvíli, kdy zazvoní Ježíšek. Všechno dobré pro rok 2017 i pro dalších 400 let.

ip

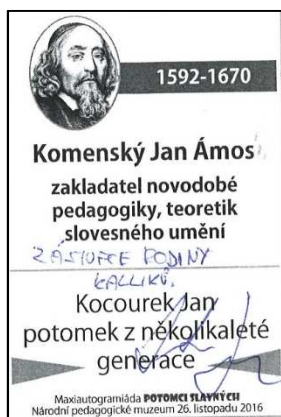

Maxiautogramiáda aneb Setkání potomků slavných

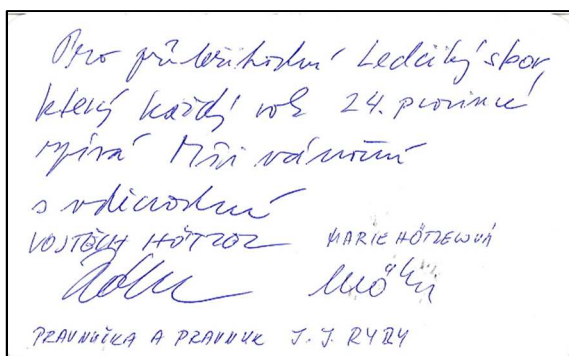
Božena Němcová, Eduard Haken, Waldemar Matuška, R. Cortéz či Karel Černoch nebo Irena Kačírková s Jaroslavem Haškem provázeni Josefem Ladou a řada dalších známých osobností z oblasti kultury, vědy, techniky, literatury, výtvarného umění, sportu atd., se prostřednictvím svých mnohdy neméně slavných potomků poslední letošní listopadovou sobotu sešla v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského v pražské Valdštejnské ulici. Přítomní si připomněli celkem 150 našich známých osobností.

Kromě již výše zmíněných mezi nimi byli rovněž potomci spisovatelů A. Jiráska, F. Palackého, F. Kožíka, F. Nepila, R. Těsnohlídka. Nechyběli ilustrátoři jako třeba A. Kašpar, M. Aleš, V. Rada, J. Trnka či výtvarníci J. Mařatka, J. Hlinomaz, N. J. Langhaus nebo herci. Kupříkladu E. F. Burian, R. Deyl, K. Höger, T. Pištěk, D. Medřická, V. Menšík, F. Filipovský a další a další známí lidé. Sportovce zastupovala Věra Čáslavská, přesněji její dcera. Mezi čestnými hosty byli Gustav Oplustil, Alfred Strejček, Miriam Kantorková, Libuše Švormová, Marie Retková, Václav Větvička, Martin Patříčný, Libor Michalák, Pavel Janoš, Světlana Nálepková.

Známý fotograf a publicista R. Blaško nezahálel a fotil a fotil... Ze získaných záběrů už připravuje cyklus fotografií, který bude vystaven v Praze a v dalších městech. Expozice bude zjara příštího roku k vidění rovněž v naší galerii U Cinků. Vernisáž svým humorným slovem okoření známý pražský knihkupec a spisovatel či jak o sobě tvrdí – spisovatel – Vráťa Ebr.

Rybovu mši vánoční v Ledčicích zná snad i každé malé dítě. Zdejší Příležitostný sbor ji každoročně o adventu zpívá také v našem kostele. Možná vás ale překvapí, že jeden z potomků J. J. Ryby – geolog

Pro ledčickou kroniku se nám podařilo získat také podpis jednoho z potomků J. A. Komenského z rodiny Kalliků.

Srdečné pozdravy do Ledčic posílá paní Síglová a její dvě dcery, které na autogramiádě nemohly chybět. Jméno Miroslava Sígla, publicisty a spisovatele, jste mnohokrát mohli najít pod jeho články, které publikoval v Ledčických novinkách.

jv

ZE ŠKOLNÍCH STRÁNEK Mikuláš ve škole

Kdosi zabouchal během vyučování na dveře třídy, všichni zpozorněli a čekali, kdo vejde... To bylo překvapení, když do dveří vešel Mikuláš s andělem! Byl teprve pátek 2. prosince, a tak je nikdo nečekal. Čert s nimi nebyl, ale pak přeci jen trochu později přiletěl i s pytle. Naštěstí si nikoho ze školáků neodnesl, i když jich pár mělo namále. Je nás stále 44 žáků. Co bude po dnešku, až přijde Mikuláš se svou družinou za každým domů? To se teprve uvidí!

Ledčický umělecký svátek

V sobotu 17.12.2016 byl pro půlku Ledčic umělecký svátek. Kolem tohoto data pořádá řadu let Ledčický příležitostný sbor a orchestr vánoční koncert s dominantní Českou mší vánoční J. J. Ryby. Jde o velkou akci, která přesahuje svým významem okresní, možná i krajský rámec, snad by ji bylo možné s trochou drзости přiřadit mezi nejzdařilejší koncerty svého druhu v republice.

Dnes už nikdo neřeší, proč se každoročně sjíždějí do Ledčic špičkoví muzikanti a zpěváci, aby si v našem kostele začali užívat Vánoce. Ale před devíti lety si tento cíl vytkla skupina ledčických lidiček, která byla ochotná se pro tento český hudební symbol Vánoc naučit čtyřhlasně zpívat a udělat tak základ koncertu a na to pak nabalit další hudební nadšence z celých Čech. Ti přijíždějí zpívat a hrát na rozličné nástroje a z lásky k hudbě tak činí bez nároku na honorář. Nakonec to vždy dopadá tak, že je plně obsazení podle partitury (letos teda nebyl kontrabas, ale zato byl fagot, který ho zdvojuje, a tympany dostaly chřípku, což nás dost zamrzelo, neboť i když hrají jen dvakrát chvilku, finále bez nich není tak sugestivní). A hlavně skvělých sborových zpěváků se sjíždí tolik, že jsme si letos museli nechat udělat na náklady sboru stupínky, aby každý viděl na dirigenta (hlavní zásluhu má Honza Šourek, který s Alešem Hudečkem stupínky vyrobili). Letos Ledčický příležitostný sbor dával během soboty Rybovky dvě – první v kapli v Horních Beřkovicích a druhou v kostele sv. Václava v Ledčicích.

Děkujeme všem, kteří letos tak jako i v minulých letech pomohli uvařit pro všechny účinkující vepřový a kančí guláš (cca pro 80 lidí), zajistili vánoční cukroví, vařili kávu a svařák. Několik let připravujeme i vegetariánskou speciální stravu pro některé účastníky. S přípravou koncertu je vždy spousta práce, která v předvánočním shonu a nabitým programem vyžaduje hodně obětavosti a síly nejen od všech členů, ale i místních přátel sboru. A tak bez pomoci dobrovolníků bychom to těžko zvládali. Ale pak to přijde: děti zahájí koncert zpíváním koled (některé děti jsou opravdu talentované), Bára Hanslianová s velkým úspěchem zazpívá Slavička od J. J. Ryby a pak už začíná ta česká specialita, kterou nikde ve světě nemají, Česká mše vánoční.

Diriguje ji Kuba Kydlíček, dirigent, kterého všichni milují, protože tu hudbu cítí a vnímá, jako by při ní tančil. Koncert nemá chybu, největší starostí dirigenta je, aby nadšenci v sále netleskali mezi větami mše (stane se to pouze jednou a poprvé, pak už si to ohlídá). Sóla zpívají Zita Rádlová, Kamila Jiříštová, Jan Němeček a Jiří Los. Koncert doprovází mluveným slovem ledčický rodák Mirek Král. Na závěr zazní celým kostelem vánoční koleda Narodil se Kristus Pán a pro mnohé z nás začínají vánoce....

Ledčická Rybovka navozuje přátelskou, laskavou a pohostinnou atmosféru, kvůli které se sem všichni účinkující i přesporní diváci rádi vracejí. Pohladí na duši, jak se objevilo v ohlasech nejen na facebooku. A tak se už těšíme na příští rok 2017, kdy si dáme jubilejní 10. Rybovku.

vjn

Vánoční zvyky

V časech minulých, kdy o bytí či nebytí rozhodovala především úroda na polích a v sadech, hojnost a stav dobytka, slepic i dalších domácích zvířat, vánoční zvyky sloužily především k tomu, aby „tazatelé“ zvěstovaly, co ho následující rok čeká a nemine. Pro nás – současníky – jsou spíše vyhledávanou kratochvílí, při níž si zpestřujeme Štědrý den v kruhu našich nejbližších.

Snad nejznámější je pouštění lodiček vyrobených ze skořápek vlašských ořechů. Tu svou lodičku by si měl každý vyrobit sám. V okamžiku, kdy na ní budete zapalovat svíčku a pouštět ji na vodu, položte jednu jedinou zcela srozumitelnou otázku. Měla by se týkat rodiny, práce, lásky...

Pokud vaše lodička zůstane u břehu, nečekají vás v příštím roce žádné změny, vše zůstane při starém. Jestliže se okamžitě potopí, bude vám jasné, že veškeré úsilí o zlepšení vaší situace bude zbytečné. Vězte však, že dotkne-li se jiné, čekají vás přátelství a láska. Utvoří-li vaše lodička s dalšími kruhy, máte, co se mezilidských

vztahů týče, vyhráno. Můžete se těšit na bezproblémové soužití, vzájemnou úctu, přátelství a toleranci. Jestli se, nedej bože, dostane mimo kruh, pak její majitel v příštím roce opustí rodinu.

Jablíčka snad rozkrajují v každé rodině. Musíme přece vědět, zda-li se v roce příštím budeme těšit dobrému zdraví či nikoliv. Objeví-li se po rozkrojení hvězdička, radujte se. Celý další rok budete zdraví. Ovšem křížek nevěští pranic dobrého.

Součástí Vánoc jsou i koledy. Zpívaly se v době velkých křesťanských svátků, jako jsou Vánoce, Velikonoce nebo Tři králové, avšak časem se toto označení ustálilo u všech písní s vánoční tematikou.

České Vánoce si neumím představit nejen bez nazdobeného stromčeka, ale ani bez jmelí. Jedna

z legend praví, že jmelí bylo kdysi údajně stromem, z něhož byl vyroben kříž, na něm ukřižovali Ježíše Krista. Podle pověry nosí štěstí, ale pozor! Pouze tomu, komu je darováno. Neměli byste si je kupovat sami. Polibek pod jmelím na Štědrý den prý zase zajistí lásku. Nevím, zda-li to funguje, ale zkusit to můžete a uvidíte, co to s vámi udělá.

Když byly moje děti malé, o Štědrém dnu na mé ranní varování, aby nejedly, jinak neuvidí zlaté prasátko, reagovaly po svém. Vyrobit si ho z papíru a pověsily na stromček. Dodnes ho mám schované. Vzpomínám, jak mne tím tehdy zaskočily a vlastně doběhly. Dneska si říkám, že ti pacholci možná intuitivně cítili, že po celodenním půstu, který našemu žaludku nijak výrazně neuškodí, by následnou slavnostní večeří o několika chodech jejich žaludky nevydržely. Moudrá to dítko!

Šupiny z vánočního kapříka nám maminka dávala každoročně, aby se nás, jak říkala už její maminka, tedy naše babička, držely peníze. Celý rok, až do dalšího Štědrého dne, jsme každý tu svou poctivě nosil v peněžence.

Na Štědrý den se má držet půst. Výjimku údajně může tvořit vánočka, která se s mlékem nebo bílou kávou podává k snídani. Vždy, když doma pečou vánočku, vzpomenu si na dětství v Krušných horách, kdy nám ji pekla maminka a také na Vánoce na chalupě, které jsme s mými dětmi trávili u mých rodičů, tedy jejich prarodičů. Maminka je pekla v klasických kachlových kamnech a věřte, že se jim žádná vánočka nevyrovnala.

„Babka, keď niečo nevieš, guúúúúúúúúgluj!“ říkává mi občas má starší vnučka. A tak jsem na ni dala a na internetu pro vás něco našla.

První zmínky o vánočce pocházejí již ze 16. století. Ale to ji pekli jenom mistři pekaři. Původně byla vánočka pečená a předávána jako dar pekařů radním a patronátní šlechtě. Teprve od 18. století začali lidé péct vánočky i doma. Recepty byly různé a dědily se z generace na generaci. Vánočce se podle krajů, nářečí a zvyklostí také říkalo štědrovečernice, štědrovice, štědrovka, pleténka, húska, calta, pletanka, pletenice, ceplík, žemle, štrucla, štricka, ale také „dětátko“. Pletaná vánočka symbolizovala dětátko zabalené do peřinky. Křížové pletení vánočky má ochránit před zlými vlivy. Vánočka se tradičně plete z devíti pramenů. Základnu, první patro, tvoří čtyři prameny, které symbolizují slunce, vodu, zemi a vzduch. Prostřední, druhé patro, tvoří tři prameny představující rozum, vůli a cit. Třetí patro, tvoří dva prameny, které spojují vědění a lásku. Vánočky se v dřívějších letech pekly pouze z kynutého těsta, do kterého se přidávaly rozinky, ořechy i kandované ovoce. V prvních receptech se objevoval i anýz či fenykl. Vánoček se dříve peklo tolik, kolik bylo členů rodiny a služebnictva, pro každého jedna. Někde dostával kousek vánočky i dobytek, aby mu přálo zdraví po celý následující rok.

Tradice, které se dodržovaly při pečení vánočky

- Hospodyně musela být oblečená v bílé zástěře a mít bílý šátek.
- Nesměla během zadělávání těsta promluvit.
- Při kynutí vánočky musela kuchařka skákat hodně do výšky, aby se vánočka podařila.
- Do vánočky se zapekla mince. Kdo ji našel, měl zaručené bohatství a zdraví po celý příští rok.
- V některých krajích se do vánočky zapekl zelený hrášek. Kdo ho našel, měl mít celý rok pouze štěstí.
- Podle toho, jak se vánočka povedla, se předpovídalo, jaký bude příští rok. Připálená, natrhá nebo prasklá vánočka nevěstila nic dobrého, spíše symbolizovala neštěstí.

Pár drobných rad:

- Vánočka potřebuje čas, proto těsto necháme kynout klidně i přes noc.
- Náplň - sekané mandle a ořechy, v rumu namočené okapané rozinky a kousky kandovaného ovoce. Vše přidáváme až do vykynutého těsta.
- Upletenou vánočku propícháme proti sobě 2 špejlemi, aby se nerozpadla.
- Vánočku necukrujeme ihned po upečení. Před cukrováním ji necháme vychladnout.

jv

Silvestrovská půlnoc

Oslavit odchod starého a příchod následujícího roku se zkrátka „musí“, míní většina z nás, neboť obzvláště některé „tradice“ se nejen v našich končinách dodržují. Jen si tak v duchu říkám, zda by nestačilo nechat „bouchat“ jen „špunty“ z lahví šampaňského. Marně se totiž snažím najít nějaký klad na všelijakých těch rachejtlich, dělobuchách a kdo ví, v čem ještě. Nepomáhají mi ani zavedená okřídlená rčení o „rozzářených očkách dětí sledujících barevné půlnoční nebe“. Spíše se mi vybavují vyděšená domácí zvířata zalézající ve stressu, kam se dá, malé dětičky školou povinné potulující se obcí v černočerné tmě a bez jakéhokoli dozoru, zranění místní „střelmistři“, plačící hlukem probuzená miminka i žehrající senioři, kterým zkrátka nejde na rozum, že v době, kdy leckdo má „hluboko do kapsy“, je někdo ochoten vydat velké peníze za něco takového. Proti gustu, žádný „dišputát“, říká se. Ještěže se „pyrotechnické radovánky“ více méně tolerují pouze na Silvestra. Proto jen malá prosba: buďme rozumní a ať se právě při onom rozverném vstupu do roku 2017 nikomu z nás nic nestane...

Na rozdíl od všeobecné půlnoční silvestrovské vřavy se mi jako velmi pěkné a vtipné jeví jisté „pojednání“, které v posledních dnech koluje po internetu. Autor je sice anonymní, ale obsah jeho lingvistického dílka je důkazem obrovské fantazie i bohatosti našeho rodného jazyka. O tom, že čeština je nejkrásnější a nejbohatší jazyk na světě netřeba polemizovat. Zvláště, dá-li se dohromady s největším koníčkem Čechů – alkoholem. Však si statečně držíme jedno z nejvyšších míst na světě v jeho spotřebě. A tak si dnes povězme, jak říkáme **hezky česky** těm, kdo si poněkud více **přihnuli**? Dovolím si proto jako malý silvestrovský počinek celý „článek“ poskytnout i hloubavým čtenářům Ledčických novin. Přeji vám všem příjemné počtení...

„Elektrikář může být nadrátovanej a soudce jak zákon káže, klempír na šrot, metař nametenej a sládek nachmelenej. Akademický malíř pak pod obraz a malíř pokojů zmalovanej, loutkoherec zpumprlíkovanej. Zpěvák, a že by jich bylo, bývá zhuľákaney. Letec jako bomba, pyrotechnik jako puma a kanonýr jako dělo. Pracovník pneuservisu bude zajisté gumovej. Truhlář samozřejmě jako prkno, kněz jako slovo boží, funebrák tuhej. Meteorolog by byl na mraky a veterinář jako zvíře. Boxer ztrískanej, kropic zlítej. Zemědělci ji měli jako vidle. Nalitý zootechnik v JZD by byl jako dobytek, řezník jako prase, kovář zbušenej, kuchař na kaši a myslivec piclej, písmomalíř zlinkovanej, lakýrník zlakovanej, kominík zčazenej. Sklenář by měl okno a nějaký ten poslanec by byl odhlasovanej. Opilá uklízečka bude na prach, zaměstnanec autobazaru jetej. Dopravář má špičku a pumpař je total. Zahrádkář by mohl být nakropenej, dřevorubec zrubanej. Karbaník je zkárovanej, ortopéd zlámaney, dermatolog koženej a anesteziolog v bezvědomí. Pedagog bývá vyškoleney. Hudebník na moll a entomolog na mol. Chmelař je jako žok. Ajznbobák i tramvaják pak vykořelenej a výhybkář namazanej. Zoolog má opici. Logicky. Kynolog je jako doga. Zákazník má nakoupeno. Řidič je zřízeney a ocelář zkalenej. Flétnista zhvždanej.“

Profesím, které se ve výčtu neobjevily, se srdečně omlouvám, neboť tady autor skončil. A teď se zamyslete: dokázala by takto květnatě o „obyčejné“ alkoholové „opici“ promluvit například „světová“ angličtina? I kdepak, holenkové... Tak „na zdraví!“ A pijte s mírou...